

ENGLJSKI PRVOSTEPENI SUD

Presuda od 23.I 1977.

I Congreso del Partido

Sudac: Robert Goeff

Država koja je vlasnik trgovačkog broda može biti tužena iz poslovanja broda i in rem i in personam - Državni akti (acta jure imperii) suverena jednako djeluju na odgovornost iz poslovanja brodovima kojima je on vlasnik, kao i na druge brodove kojima nije vlasnik

Spor je nastao na temelju toga što je brod "I Congreso del Partido" (dalje Congreso) zaustavljen uslijed tužbi in rem, koje su vlasnici tereta šećera, prevoženog na brodovima "Playa Larga" i "Marble Islands" iz Kube u Čile i koji njima nije izručen iako su ga oni platili, uperili protiv "Mambise", kubanskog državnog privrednog poduzeća s pravnom osobnošću, i protiv Republike Kube.

I Republika Kuba i "Mambisa" su tražile da se tužbe odbace i brod oslobodi, pozivajući se na suvereni imunitet. Republika Kuba je iznosila dva prigovora: najprije, da se kao suveren ne može uopće tužiti, a onda, poslije presude Tajnog savjeta u "Philippine Admiral", na temelju toga što je aktom vlasti (actus iure imperii) zaledila sva čileanska potraživanja u Kubi i zabranila trgovačke transakcije s Čileom nakon što je tamo zauzela vlast vojna hunta. "Mambisa" se pak pozivala na to da je brod koji je zaustavljen vlasništvo Republike Kube, a da ona nije drugo doli njegov poslovođa. Upirala se i na to da se nadležnost suda prema njoj ne može temeljiti na čl.3, st.4. Zakona o sudbenosti od 1956. koji je uveo u V.Britaniju Konvenciju od 1952. o privremenom zaustavljanju brodova.

Tužitelji, vlasnici tereta, su naprotiv tvrdili da akt vlasti ne može raskinuti ugovor koji obvezuje i suverena koji se bavi trgovinom i da je "Mambisa" kao brodar - demise charterer (redovito zvan "owner pro hac vice" - tj. vlasnik za vrijeme) u svakom slučaju njihov dužnik.

Sudac Goeff je najprije riješio pitanje prigovora suverenog imuniteta kao takvog. Na temelju rješidbe Tajnog savjeta u "Philippine Admiral" (1976) i na temelju rješidbe Apelacionog suda u Trendtex Trading Corporation v. Central Bank of Nigeria, je konstatirao da se suverena može tužiti i to prema prvoj rješidbi in rem, a prema drugoj i in personam, ako se radi o trgovačkim poslovima. Medjutim, zauzeo je

stajalište da ukoliko se radi o državnim aktima suveren i kao trgovac za takve akte kojima je posljedica povreda ugovorne obveze ne može biti pozvan na sud jer mu valja priznati suvereni imunitet za takve akte. Dosljedno tome je u pogledu Republike Kube uvažio prigovor suverenog imuniteta. U pogledu "Mambise" je pak stao na stajalište da prema njoj nema sudbenosti s tim razlogom, što je brod vlasništvo Republike Kube koja je dokazala svoj naslov na brod više nego li je to morala prema kriteriju iz rješidbe Tajnog savjeta u Juan Ysmael & Co. Inc. v. Government of Indonesia (1954), a odredbe o osnivanju nadležnosti preko zaustavljanja brodova se na nju kao poslovdju ne odnose. Kod toga je otklonio da slijedi precedent prvostepenog suca Brandona u "Andrea Ursula" (1971) prema kojoj se odredbe o zaustavljanju sister-shipa mogu odnositi i na brodove koji se nalaze u zakupu ("demise charter") nekog broдача. Iz teksta engleskog zakona koji je odredio da to mora biti "beneficial ownership" sudac nalazi da se radi o upućivanju na institut trusta, specifičan za englesko pravo, pa da se to načelo može odnositi samo na pravo vlasništva ili pak vlasništvo na temelju "equity"-a. Na temelju toga su sve tužbe i protiv Republike Kube i protiv poduzeća "Mambise" odbijene.

(LLR 1977,1,5, str.536)

E.P.

ENGLJSKI APELACIONI SUD

Presuda od 12.KI 1976.

V.Berg & Son Ltd. c/a Vanden
Avenue-Izegem P.V.B.A.

Suci: Lord Denning M.R; L.L. J.J. Roskill i Lawton

Nemogućnost ukrcavanja tereta osjetljivog na vlagu po kišnom vremenu - Razlika između pojmova "viša sila" i "božje djelo" (Act of God) u engleskom pravu - Nastupanje štetnih posljedica za prodavaoce koji su robu prodali pod uvjetima različitim od onih pod kojima su je dobavili - Valjano pozivanje na klauzulu više sile zahtijeva striktno ispunjavanje svih uvjeta iz navedene klauzule

Tužitelji V.Berg & Son su prodavaoci koji su prodali tuženim kupcima Vanden Avenue-Izegem oko 1000 tona kineskog sušenog krumpira u kriškama, 5% više ili manje, CIF Antwerp, s ukrcajem u Kini. Ukrcaj se trebao obaviti tijekom siječnja i veljače 1973.g. Ova kupoprodaja je dio veće količine koja je trebala biti isporučena tijekom dužeg perioda.